

Универзитет у Крагујевцу

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Број: 4267/1
10.12.2020. године

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу члана 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 15. став 5. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу, донео је 10.12.2020. године

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

„*Криминалистички и кривично-процесни аспекти заштите сведока*“

и испуњености услова кандидата Синише Пантића и предложеног ментора, за израду докторске објављивањем на интернет страници Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 15 дана.

Образложење

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације „*Криминалистички и кривично-процесни аспекти заштите сведока*“ и испуњености услова кандидата Синише Пантића и предложеног ментора, за израду докторске дисертације образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-868/3 од 04.12.2020. године, доставила је Факултету Извештај, дана 08.12.2020. године.

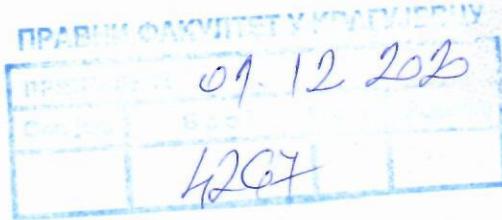
Сагласно члану 9. став 2. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (2020), по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено, донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Решење доставити:

- Сајт Факултета,
- Архива.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ПРЕДМЕТ: *Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације*

Одлукама Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, број 2691/11.2.3 од 28.09.2020. године, и Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број IV-02-714/37 од 14.10.2020. године, формирана је Комисија за писање Извештаја о оцени научне заснованости теме докторске дисертације под називом „Криминалистички и кривично-процесни аспекти заштите сведока“, испуњености услова кандидата мр Синише Пантића и предложеног ментора др Вељка Турањанина, доцента Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, за ужу кривичноправну научну област, у саставу: проф. др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу кривичноправну област, у својству председника комисије; проф. др Емир Ђоровић, ванредни професор на Државном Универзитету у Новом Пазару, Департман за правне науке, за ужу кривичноправну научну област, и доц. др Вељко Турањанин, доцент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, за ужу кривичноправну научну област.

Пошто је размотрила пријаву теме докторске дисертације коју је кандидат поднео, Комисија подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографија и преглед научно-истраживачког рада кандидата

Кандидат мр Синиша Пантић је рођен 02.06.1981. године у Власеници. Основну школу је завршио у Милићима, Средњу школу унутрашњих послова завршио је у Бања Луци. Након завршене средње школе уписао је Вишу школу унутрашњих послова у Бања Луци, и стекао звање правник унутрашњих послова, затим је уписао Високу школу унутрашњих послова и стекао звање дипломираних правника унутрашњих послова. Такође, уписао је и завршио Правни факултет на Универзитету за пословни инжењеринг и менаџмент у Бања Луци, и стекао звање дипломираних правника. Магистарске студије је завршио на Правном факултету у Палама, Универзитет у Источном Сарајеву, са просечном оценом 8,14. Магистарску тезу под насловом: „Фалсификовање и злоупотреба платних картица“ је одбранио 16.03.2017. године, чиме је стекао звање магистра правних наука.

Тренутно је студент на трећој години докторских академских студија, ужа кривичноправна научна област, на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Радни однос је засновао 03.07.2000. године, у Министарству унутрашњих послова Републике Српске, где је обављао послове полицијског службеника, помоћника командира, заменик командира, командира полицијске станице, а тренутно је криминалистички инспектор у Управи за борбу против тероризма и екстремизма, МУП-а Републике Српске.

Учествовао је на више међународних конференција које су организоване од стране *International Organization for Migration*, *Internal Security Fund of the European Union*, и других међународних организација.

Синиша Пантић је до подношења пријаве теме докторске дисертације објавио (у својству аутора или коаутора) 1 монографију и 3 рада:

- Урош Пена, Синиша Пантић, *Фалсификовање и злоупотреба платних картица*, Монографија, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2019. године, ISBN 978-99955-1-415-0;
- Синиша Пантић, *Кривичноправна природа дискриминације у Босни и Херцеговини*, Универзитетска мисао, Часопис за науку, културу и уметност, Интернационални Универзитет у Новом Пазару, ISSN 1451-3870; број 17, 2018, 205-216, **M53**
- Синиша Пантић, *Процесне мере заштите сведока у кривичним поступцима у Босни и Херцеговини*, Правне теме, Часопис Департмана за правне науке, Интернационални Универзитет у Новом Пазару, ISSN 2334-8100, година 6, број 11, 2018, стр. 7-21, **M54**
- Синиша Пантић, *Компаративна анализа кривичног дела фалсификовања и злоупотребе платних картица*, Годишњак Факултета Безбедности, Београд, 2018, стр. 391-409, ISSN 1821-150X; COBISS.SR-ID 513380533; **M52**

2. Научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације и процена научног доприноса крајњег исхода рада

Кандидат као радни наслов теме докторске дисертације наводи „Криминалистички и кривичнопроцесни аспекти заштите сведока“.

Оквирна структура предложене докторске дисертације:

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

1. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР (ПРОЈЕКАТ) ИСТРАЖИВАЊА
  - 1.1. Предмет и циљ истраживања

- 1.2. Хипотетички оквир истраживања
- 1.3. Методе истраживања
- 1.4. Научна и друштвена оправданост истраживања

ПРВИ ДЕО

СВЕДОК И ИСКАЗ СВЕДОКА – ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

1. ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ СВЕДОКА И ИСКАЗА СВЕДОКА
  - 1.1. Појам сведока и исказа сведока у кривичноправном и криминалистичком смислу
  - 1.2. Положај и улога сведока кроз историју
  - 1.3. Процесноправни положај сведока у кривичном поступку
  - 1.4. Положај сведока у кривичним поступку и ван кривичног поступка
2. САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА КАО РАДЊА ДОКАЗИВАЊА
  - 2.1. Појмовно одређење радњи доказивања
    - 2.1.1. Саслушање сведока
    - 2.1.2. Прикупљање обавештења од грађана
  - 2.2. Заједничка правила испитивања сведока и вештака
    - 2.2.1. Саслушање ван суднице
    - 2.2.2. Изузеће од непосредног извођења доказа
    - 2.2.3. Саслушање сведока на главном претресу
  - 2.3. Начин саслушања
    - 2.3.1. Снимање саслушања сведока аудио-визуелним средствима
    - 2.3.2. Остали појмови у вези начина саслушања сведока
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ СВЕДОКА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ
  - 3.1. Права сведока
    - 3.1.1. Право сведока да од државе захтева заштиту
    - 3.1.2. Право сведока на заштиту од вређања, претњи и напада
    - 3.1.3. Право на изузеће
    - 3.1.4. Право на хуман однос
    - 3.1.5. Право сведока да не одговара на поједина питања
  - 3.2. Обавезе сведока
    - 3.2.1. Обавеза одазивања позиву
    - 3.2.2. Обавеза давања исказа
    - 3.2.3. Обавеза полагања заклетве
  - 3.3. Права и обавезе оштећеног или жртве у кривичном у поступку
4. ОСТАЛИ ПОЈМОВИ И ПРАВНИ ИНСТИТУТИ КОЛИ СЕ ОДНОСЕ НА ПОЈАМ СВЕДОКА

- 4.1. Категорије сведока
- 4.2. Способност за сведочење
- 4.3. Оптужени као сведок у кривичном поступку

ДРУГИ ДЕО
ЗАШТИТА СВЕДОКА

1. РЕДОВНИ ОБЛИЦИ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА

- 1.1. Заштита сведока од вређања, претњи и напада
- 1.2. Искључење јавности са главне расправе
- 1.3. Забрана снимања главне расправе
- 1.5. Мере за одржавање реда и процесне дисциплине током главне расправе
- 1.6. Удаљење оптуженог из суднице
- 1.7. Мере везане за позивање
- 1.8. Прихват и смештај сведока у суду
- 1.9. Мере везане за начин испитивања сведока те поступак према сведоку након испитивања

2. ПОСЕБНИ ОБЛИЦИ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА

- 2.1. Правна природа посебне заштите сведока
  - 2.1.1. Појам заштићеног сведока
    - 1.1.1. Појам осетљивих сведока
    - 1.1.2. Појам сведока под претњом
  - 2.2. Облици посебне заштите сведока
  - 2.3. Примена мера посебне заштите сведока у односу на различите категорије сведока
  - 2.4. Објективни и субјективни услови за примену посебних мера заштите сведока

3. ПОСЕБНА ЗАШТИТА СВЕДОКА У ОДНОСУ НА ОСНОВНА НАЧЕЛА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

- 2.1. Посебна заштита сведока у односу на начело правичности
- 2.2. Посебна заштита сведока у односу на начело контрадикторности
- 2.3. Посебна заштита сведока у односу на начело непосредности
- 2.4. Посебна заштита сведока у односу на начело усмености судске расправе
- 2.5. Посебна заштита сведока у односу на начело јавности
- 2.6. Посебна заштита сведока у односу на начело легалитета
- 2.7. Посебна заштита сведока у односу на начело акузаторности
- 2.8. Посебна заштита сведока у односу на начело мутабилитета
- 2.8. Посебна заштита сведока у односу на начело једнакости странака

- 2.9. Посебна заштита сведока у односу на начело заштите окривљеног
- 2.10. Посебна заштита сведока у односу на начело сразмерности

**ТРЕЋИ ДЕО
ИЗВОРИ ПРАВА И УПОРЕДНОПРАВНИ КОНТЕКСТ
ПОСЕБНЕ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА**

1. МЕЂУНАРОДНИ ИЗВОРИ ПРАВА У ПОГЛЕДУ ПОСЕБНЕ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА

1.1. ЗАШТИТА СВЕДОКА ПРЕМА ПРАВУ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

- 1.1.1. Конвенција УН против транснационалног организованог криминалитета
- 1.1.2. Протокол за превенцију сузбијања и кажњавања трговине људским бићима
- 1.1.3. Протокол против кријумчарења миграната копном, морем и ваздухом
- 1.1.4. Декларација УН о основним начелима правде за жртве кривичних дела и злоупотребе власти
- 1.1.5. Конвенција УН против корупције
- 1.1.6. Конвенција о правима детета

1.2. МЕЂУНАРОДНИ КРИВИЧНИ СУД

1.3. ТРИБУНАЛ ЗА БИВШУ ЈУГОСЛАВИЈУ

1.4. ЗАШТИТА СВЕДОКА ПРЕМА ПРАВУ САВЕТА ЕВРОПЕ

- 1.4.1. Европске конвенције које се односе на посебну заштиту сведока
  - 1.4.2.1. Конвенција за заштиту људских права и основних слобода
  - 1.4.3.2. Кривичноправна конвенција о корупцији
  - 1.4.4.3. Други додатни протокол Европској конвенцији о међународној правној помоћи у кривичним стварима
- 1.4.2. Препоруке Савета Европе
  - 1.4.2.1. Препорука о положај жртве у оквиру кривичног закона и поступка
  - 1.4.2.2. Препорука о породичном насиљу
  - 1.4.2.3. Препорука о помоћи жртви и превенцији виктимизације
  - 1.4.2.4. Препорука о застрашивању сведока и правима одbrane
  - 1.4.2.5. Препорука о основним начелима борбе против организованог криминалитета
  - 1.4.2.6. Препорука о заштити сведока и сарадника правосуђа

1.5. ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

1.6. ЗАШТИТА СВЕДОКА ПРЕМА ПРАВУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

- 1.6.1. Резолуција о заштити сведока у борби против интернационалног организованог криминалитета
- 1.6.2. Резолуција о лицима која сарађују у правосудним поступцима у борби против међународног организованог криминалитета
- 1.6.3. Оквирна одлука о статусу жртава у кривичним поступцима
- 1.6.4. Директиве о успостављању минималних стандарда за права, подршку и заштиту жртава кривичних дела

2. ПОСЕБНА ЗАШТИТА СВЕДОКА У ДОМАЋЕМ И УПОРЕДНОМ ПРАВУ

2.2. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ДРЖАВАМА БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

- 2.2.1. Заштита сведока у кривичноправном систему Републике Србије
- 2.2.2. Заштита сведока у кривичноправном систему Босне и Херцеговине
- 2.2.3. Заштита сведока у кривичноправном систему Републике Хрватске
- 2.2.4. Заштита сведока у кривичноправном систему Републике Црне Горе
- 2.2.5. Заштита сведока у кривичноправном систему Републике Македоније
- 2.2.6. Заштита сведока у кривичноправном систему Републике Словеније

2.3. ЗАШТИТА СВЕДОКА У НЕКИМ ДРЖАВАМА У ЕВРОПИ

- 2.3.1. Заштита сведока у кривичноправном систему Италије
- 2.3.2. Заштита сведока у кривичноправном систему Чешке
- 2.3.3. Заштита сведока у кривичноправном систему Аустрије
- 2.3.4. Заштита сведока у кривичноправном систему Немачке
- 2.3.5. Заштита сведока у кривичноправном систему Велике Британије

2.4. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ДРУГИМ ДРЖАВАМА У СВЕТУ

- 2.4.1. Заштита сведока у кривичноправном систему САД

ЧЕТВРТИ ДЕО
КРИВИЧНОПРОЦЕСНИ, КРИМИНАЛИСТИЧКИ И ОСТАЛИ
ОБЛИЦИ ПОСЕБНЕ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА

- 3.5.4. Мера промене идентитета
  - 3.6. Примена хитних мера заштите
  - 3.7. Посебне просторије за сведоке
  - 3.8. Накнадне активности везане за сведоке након сведочења
  - 3.9. Пружање помоћи заштићеном сведоку
  - 3.8. Поверљивост и обрада података
  - 3.9. Заштита личних података
  - 3.10. Финансирање програма заштите сведока
  - 3.11. Међународна сарадња у погледу програма заштите сведока
  - 3.11. Престанак и прекид програма
4. КРИВИЧНОМАТЕРИЈАЛНА ЗАШТИТА И ОДГОВОРНОСТ СВЕДОКА ПОД ЗАШТИТОМ
- 4.1. Правна природа кривичних дела
  - 4.2. Кривична дела којима се штите права и интереси сведока под заштитом
    - 4.2.1. Откривање идентитета заштићеног сведока
    - 4.2.2. Ометање рада правосуђа
    - 4.2.3. Повреда тајности поступка
    - 4.2.4. Спречавање доказивања
    - 4.2.5. Принуда
    - 4.2.6. Изнуђивање исказа
    - 4.2.7. Заснивање ропског односа и држање особа у ропском односу
    - 4.2.8. Трговина људима
    - 4.2.9. Међународно врбовање ради проституције
    - 4.2.10. Остала кривична дела
  - 4.3. Кривична одговорност сведока под заштитом
    - 4.3.1. Давање лажног исказа

ПЕТИ ДЕО
ЗАШТИТА РАЗЛИЧИТИХ КАТЕГОРИЈА СВЕДОКА
У КРИВИЧНОМ И ВАН КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

1. ЗАШТИТА УГРОЖЕНИХ И ОСЕТЉИВИХ СВЕДОКА
- 1.1. Заштита жртава насиља у породици
    - 1.1.1. Искључивање јавности
    - 1.1.2. Хитност поступања
    - 1.1.3. Извори сазнања и поступање надлежних субјеката
    - 1.1.4. Хитне мере заштите
    - 1.1.5. Мере заштите
    - 1.1.6. Посебна правила о доказима

1. КРИМИНАЛИСТИЧКА ЗАШТИТА СВЕДОКА

- 1.1. Појам и облици заштите лица у фази оперативне делатности
- 1.2. Оперативне везе
  - 1.2.1. Појам, врсте и основне карактеристике оперативних веза
    - 1.2.1.1. Информатор
    - 1.2.1.2. Сарадник
    - 1.2.1.3. Морална дилема о ангажовању оперативних веза
    - 1.2.1.4. Средине из којих се ангажују оперативне везе
    - 1.2.1.5. Ангажовање лица за сарадњу
    - 1.2.1.6. Ток сарадничког односа
    - 1.2.1.7. Заштита сарадничког односа
    - 1.2.1.8. Заштита од дезинформација и двојна улога ангажованог лица
  - 1.3. Оперативно обавештавање у казнено-поправним установама
  - 1.4. Прелазак оперативне везе у заштићеног сведока

2. ПОСЕБНА КРИВИЧНОПРОЦЕСНА ЗАШТИТА СВЕДОКА

- 2.1. Процесно правна заштита заштићених сведока
  - 2.1.1. Поступак за примену процесних мера заштите
- 2.2. Процесне мере заштите
  - 2.2.1. Заштита сведока од излагања јавности – искључивање јавности
  - 2.2.2. Обезбеђивање психолошке, социјалне и стручне помоћи
  - 2.2.3. Измена редоследа извођења доказа на главном претресу
  - 2.2.4. Контролисано испитивање сведока од стране суда
  - 2.2.5. Сведочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука
  - 2.2.6. Удаљавање оптуженог из суднице
  - 2.2.7. Ограничавање права оптуженог и његовог браниоца да прегледа списе и документацију
  - 2.2.8. Додатне мере за обезбеђење анонимности сведока

3. ВАНПРОЦЕСНА ЗАШТИТА СВЕДОКА – ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ

- 3.1. Кривична дела у којима се примењују мере посебне заштите сведока
- 3.2. Доношење одлуке у вези примене програма заштите сведока
- 3.3. Институције надлежне за непосредну примену посебних мера заштите сведока
- 3.4. Споразум о примени програма заштите сведока
- 3.5. Мере ванпроцесне заштите
  - 3.5.1. Мере физичке и техничке заштите лица и имовине
  - 3.5.2. Мера пресељења или промене пребивалишта и премештања у другу заводску установу
  - 3.5.3. Мера прикривања идентитета и података о власништву

- 1.2. Заштита малолетних сведока у кривичном поступку
  - 1.2.1 Спровођење кривичног поступка у односу на децу и малолетнике
  - 1.2.2. Поступање правосудних органа
  - 1.2.3. Забрана суочавања
  - 1.2.4. Препознавање осумњиченог или оптуженог
  - 1.2.5. Надлежност и састав суда
  - 1.2.6. Хитност поступања
- 2.3. Заштита жртава сексуалних деликата
- 2.4. Међународни и национални елементи заштите жртава трговине људима
  - 2.4.1. Принцип некажњавања као елемент заштите
  - 2.4.2. Вольја као основни елемент за примену принципа некажњавања

2. ЗАШТИТА СВЕДОКА ПОД ПРЕТЊОМ У ОДНОСУ НА ОДРЕЂЕНЕ ОБЛИКЕ КРИМИНАЛИТЕТА

- 2.1. Заштита сведока у области организованог криминалитета
- 2.2. Заштита сведока у области кривичних дела тероризма
- 2.3. Заштита сведока у области кривичних дела ратних злочина
- 2.4. Заштита сведока у области коруптивних кривичних дела

3. ЗАШТИТА СВЕДОКА САРАДНИКА – ИНСАЈДЕРА

- 3.1. Појам сведока сарадника
- 3.2. Појам и врсте имунитета
  - 3.2.1. Порекло имунитета као облика заштите од самооптуживања
  - 3.2.2. Међународни аспекти заштите сведока сарадника
  - 3.2.3. Сведок сарадник у државама региона
- 3.3. Критерији за давање имунитета
  - 3.3.1. Основни принципи
  - 3.3.2. Посебни критерији за давање имунитета
- 3.4. Појам и услови за закључивање споразума о признању кривице
  - 3.4.1. Заштита лица која су потписала споразум о признању кривице

4. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ПОСТУПКУ ПРИМЕНЕ ПОСЕБНИХ ИСТРАЖНИХ РАДЊИ

- 4.1. Појам и врсте посебних истражних радњи
- 4.2. Однос посебних истражних радњи и заштите сведока у кривичном поступку
- 4.3. Појам и основне карактеристике прикривеног истражиоца
  - 4.3.1. Инфильтрација полиције у криминалну средину
  - 4.3.2. Осврт на ангажовање прикривеног истражитеља у неким страним земљама

- 4.3.3. Криминалистички аспекти ангажовања прикривеног истражника
- 4.3.4. Фактори ризика ангажовања прикривеног истражника
- 4.3.5. Извлачење прикривеног истражника из криминалне групе
- 4.3.6. Саслушање прикривеног истражника у својству сведока
- 4.3.7. Заштита прикривеног истражника у кривичном поступку

ШЕСТИ ДЕО

ИСКАЗ СВЕДОКА ПОД ЗАШТИТОМ

- 1. САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА ПОД ЗАШТИТОМ – ПРИКУПЉАЊЕ ИСКАЗА
  - 1.1. Специјализација и обука лица која испитују заштићене сведоке
  - 1.2. Посебна обазривост приликом саслушања
  - 1.3. Право на пуномоћника и лице од поверења
  - 1.4. Хитност и ограниченост броја саслушања
  - 1.5. Предлог за саслушање заштићеног сведока
  - 1.6. Одлучивање о захтеву за саслушање сведока
  - 1.7. Поучавање заштићеног сведока о правима у поступку и о току поступка
  - 1.8. Записник о саслушању заштићеног сведока
  - 1.9. Поверљивост података о саслушању заштићеног сведока
- 2. ИЗВОЂЕЊЕ ИСКАЗА СВЕДОКА ПОД ЗАШТИТОМ
  - 2.1. Одступање од основних правила о извођењу доказа
  - 2.2. Примена конкретних процесних мера заштите заштићеног сведока
- 3. ОЦЕНА ИСКАЗА СВЕДОКА ПОД ЗАШТИТОМ
  - 3.1. Доказни значај исказа сведока под заштитом
  - 3.2. Оцена исказа различитих категорија заштићених сведока
    - 3.2.1. Оцена исказа сведока сарадника
    - 3.2.2. Оцена исказа прикривеног истражника
    - 3.2.3. Оцена исказа осталих категорија заштићених сведока

СЕДМИ ДЕО

НАДЛЕЖНОСТ И УЛОГА ПРАВОСУДНИХ И БЕЗБЕДНОСНИХ ОРГАНА У ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ СВЕДОКА

- 1. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ФАЗИ ОБАВЕШТАЈНЕ И ОПЕРАТИВНЕ ДЕЛАТНОСТИ
  - 1.1. Улога обавештајних служби у поступку ангажовања и заштите сведока
  - 1.2. Надлежност и улога полицијских органа у поступку заштите сведока
  - 1.3. Предлагање облика и мера заштите сведока

2. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ФАЗИ ИСТРАГЕ
  - 2.1. Носиоци активности у односу на заштићеног сведока у фази истраге
  - 2.2. Процена могућности и корисности као субјективни и објективни елемент
  - 2.3. Принцип добровољности
  - 2.4. Поступак ангажовања сведока
  - 2.5. Одустанање од ангажовања
3. ЗАШТИТА СВЕДОКА У ФАЗИ ПРЕТХОДНОГ ПОСТУПКА
  - 3.1. Улога правосудних органа
  - 3.2. Врсте и облици одлука правосудних органа
4. ЗАШТИТА СВЕДОК У ФАЗИ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА
  - 4.1. Улога и одлуке суда
  - 4.2. Одељење за заштиту сведока
  - 4.3. Улога судске полиције
5. ЗАШТИТА СВЕДОКА НАКОН ОКОНЧАЊА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
  - 5.1. Улога и одлуке суда
  - 5.2. Улога полицијских органа који спроводе ванпроцесне мере непосредне заштите сведока

ОСМИ ДЕО

РЕЗУЛТАТИ ЕМПИРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА У ОДНОСУ НА ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

1. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ЕМПИРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА
  - 1.1. Идентификација испитаника
  - 1.2. Интерпретација добијених резултата
  - 1.3. Резултати примене статистичког метода
  - 1.4. Резултати спроведеног интервјуја

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОЗИ *DE LEGE FERENDA*

ПРИЛОЗИ

ЛИТЕРАТУРА

Уз оквирну структуру докторске дисертације, кандидат у пријави наводи и њено образложение.

Кандидат предлаже да докторска дисертација има осам делова. У уводном делу *рада*, уз примену научне методологије, формулисан је проблем истраживања, затим предмет и циљеви истраживања, хипотетички оквир истраживања, методе које ће се

користити у истраживању и образложена је научна и друштвена оправданост истраживања. У овом делу рада даће се уводна разматрања у односу на предмет истраживања, односно кривичнопроцесне криминалистичке и остале аспекте заштите сведока.

У првом делу рада, под насловом „*Сведок и исказ сведока – Основни појмови*“, поћиће се од основних појмова и улоге сведока у кривичном поступку, кроз дефинисање сведока и исказа сведока у кривичнопроцесном и криминалистичком смислу. Дакле, ради се о уводном делу рада који полази од основних теоријских појмова сведока и исказа сведока уопште и основних елемената који се односе на заштиту сведока, односно основних појмова неопходних за даљу операцијализацију предмета истраживања, која се примарно односи на заштиту сведока у кривичном поступку. Обзиром да се тема рада односи на кривичнопроцесне и криминалистичке аспекте заштите сведока, у овом делу рада се неће улазити у детаљнију обраду појма сведока и његовог исказа, али ће се обрадити појмови који се односе на историјски развој и значај сведока и исказа сведока у кривичном и ван кривичног поступка, дефинисаће се правни положај, права и обавезе, категорије сведока, способности за сведочење и други елементи. Као посебан поднаслов обрадиће се саслушање сведока као радња доказивања, што чини суштину овог правног института у односу на предмет истраживања.

Други део рада под насловом „*Заштита сведока*“, садржи поднаслове: Редовни облици заштите сведока, Посебни облици заштите сведока и Посебна заштита сведока у односу на основна начела кривичног поступка. У овом делу дефинишу се редовни облици заштите сведока и посебни облици заштите сведока, односно јасно се указује да се ради о различитим правним институтима, који се предузимају у истом циљу, односно у циљу заштите сведока. Дакле, полази се од дефинисања редовних облика заштите сведока, као што су: заштита сведока од вређања, претњи и напада, искључење јавности са главне расправе, забрана снимања главне расправе, мере за одржавање реда и процесне дисциплине током главне расправе, удаљење оптуженог из суднице, мере везане за позивање, прихват и смештај сведока у суду, мере везане за начин испитивања сведока те поступак према сведоку након испитивања и сл. У делу рада који се односи на посебне облике заштите сведока, указује се на потребу разликовања посебних облика заштите сведока у кривичном поступку у односу на уобичајене, стандардне или основне мере заштите. Полази се од правне природе и појмовног одређења посебне заштите сведока, који се даље разрађује кроз дефинисање појма угроженог сведока, сведока под претњом заштићеног сведока и сл. Ова подела на неки начин одређује даљи ток истраживања, како у погледу различитих категорија сведока под заштитом, тако и у погледу различитих облика посебне заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Поред заштите сведока у овом делу рада, посебна заштита сведока ће се анализирати у односу на нека основна начела кривичнопроцесног и кривичноматеријалног права. Циљ овог дела је да се посебна заштита сведока и исказ сведока под посебним облицима заштите, сагледа у контексту евентуалног одступања од основних кривичноправних начела.

Трећи део рада под називом „Извори права и упоредноправни контекст посебне заштите сведока“, састоји се од два поднаслова, односно међународни извори права у погледу посебне заштите сведока и посебна заштита сведока у домаћем и упоредном праву. У овом делу рада дефинисани су међународни и домаћи извори права, који се односе на посебну заштиту права. Већи део поглавља односи се на међународне изворе, чиме се жели указати на међународноправни контекст посебне заштите права, али и на изворе који непосредно утичу на дефинисање и нормирање посебне заштите у домаћем праву. Дакле, посебан акценат у овом делу посветиће се међународним изворима права који се односе на заштиту сведока, обзиром на чињеницу да исти чине основ за примену мера заштите сведока у домаћем кривичноправном законодавству. Поднаслов који се односи на посебну заштиту сведока у домаћем и упоредном праву, односи се на сагледавање овог проблема у односу на позитивноправне изворе у Републици Србији, Босни и Херцеговини и другим државама у свету.

Четврти део рада чини један од основних или централних делова рада, којим се обрађују различити облици посебне заштите сведока, односно носи наслов „Кривичнопроцесни, криминалистички и остали облици посебне заштите сведока“. Предметни део подељен је на поглавља која носе наслове „Криминалистичка заштита сведока“, „Посебна кривичнопроцесна заштита сведока“, затим „Ванпроцесна заштита сведока – Програм заштите“ и поглавље под насловом „Кривичноматеријална заштита и одговорност сведока под заштитом“. Као што је истакнуто четврти део рада полази од криминалистичких облика заштите сведока, који у формалном смислу не чине заштиту сведока у кривичном поступку, али који готово у правилу претходе тој заштити. Дакле, овај део рада указује на повезаност криминалистичких мера заштите и свих осталих облика заштите сведока који се примењују у фази истраге и осталих фаза кривичног поступка. Један од кључних момената који повезује ове облике је прелазак оперативне везе у статус заштићеног сведока. Даље, у другом поглављу обрадиће се посебни процесноправни облици заштите сведока, кроз дефинисање услова за заштиту, конкретних мера које се примењују у пракси, услова и надлежности у погледу примене конкретних мера и других питања везаних за процесне облике заштите. У трећем поглављу обрадиће се посебни ванпроцесни облици заштите сведока у кривичном поступку, односно поћи ће се од питања која се тичу услова за примену, надлежности, одлуке за примену програма заштите, врсте мера које се примењују и других питања која се тичу непосредне заштите сведока. Такође, у оквиру овог поглавља обрадиће се и питања међународне сарадње у погледу заштите сведока. Последње поглавље у овом делу тиче се кривичноматеријалних аспеката у односу на посебне облике заштите сведока. Дакле, ради се о заштити сведока која се пружа путем прописивања конкретних кривичних дела, којима се штите права и интереси сведока у односу на које се примењују посебни облици заштите, али и одговорност истих у погледу давања лажног исказа и сл.

Пети део рада под насловом „Заштита различитих категорија сведока у кривичном и ван кривичног поступка“, такође је један од централних делова рада, који

полази од заштите различитих категорија сведока који се појављују у кривичном поступку, односно различитих мера и облика заштите који се примењују у односу на те категорије сведока. На самом почетку, односно у првом поднаслову детаљније ће се разрадити категорије угрожених сведока и осетљивих сведока, односно заштита жртава насиља у породици, заштита малолетних извршилаца кривичних дела, заштита жртава сексуалних деликата и заштита жртава трговине људима. Други поднаслов, односи се на сведоке који су изложени различитим облицима претње или ризика, где се дефинише појам и улога сведока сарадника, појам имунитета, основ за примену и друга питања која се тичу сведока сарадника, као једног од централних субјекта у поступку заштите. Даље, у овом делу рада заштићени сведоци се посматрају у контексту доприноса у поступку сузбијања одређених облика криминалитета, као што су организовани криминалитет, кривична дела ратних злочина, тероризма и других сложених форми криминалитета. Такође, заштићени сведоци ће се у овом делу рада посматрати из угла примене посебних истражних радњи, са циљем отклањања одређених дилема, које постоје у научној и стручној јавности. Поред тога указаће се и на однос посебних истражних радњи и заштите сведока у кривичном поступку, споразума о признању кривице, давања имунитета од кривичног гоњења и др.

Шести део рада под насловом „*Исказ сведока под заштитом*“, дефинисан је у односу на стандардне поступке који се односе на сведоке уопште, односно прикупљање, извођење и оцену исказа заштићеног сведока. Дакле, исказ сведока који је под посебним облицима заштите, у суштини је исказ који се у ширем контексту посматра као било који други исказ сведока у односу на кога нису примењене мере заштите, уз напомену да се само на таквом исказу не може заснивати судска одлука. У том смислу исказ тзв. заштићеног сведока, пролази кроз уобичајене фазе, односно фазу прикупљања, извођења и оцене исказа сведока, али уз велики број специфичности, којима се у одређеној мери одступа од општих начела кривичног поступка, о чему ће се говорити у овом поглављу.

Седми део рада под насловом „*Надлежност и улога правосудних и безбедносних органа у поступку заштите сведока*“, дефинише улогу правосудних и безбедносних органа у поступку посебне заштите сведока, кроз различите фазе поступка. Овај део рада заштиту сведока посматра из угла најраније фазе заштите, односно ванпроцесног, првог контакта са потенцијалним сведоком у фази тзв. оперативне делатности, затим у фази истраге, предходног поступка, фази главног претреса, и након окончања кривичног поступка. Из самог садржаја поглавља, видљиво је да се ради о различитим институцијама, које су укључене у поступак ангажовања и заштите сведока, али и различитих фаза које пролази сведок у односу на кога се примењују посебне мере заштите. Дакле, посматрајући фазе које пролази сведок, у односу на правосудне и безбедносне органе, може се констатовати да су активности тужилаштва и судова, више формалне природе, а да се непосредна, материјална заштита сведоку пружа од стране полицијских или других безбедносних органа. Према законским нормама, у поступку

заштите сведока, поступање свих државних органа међусобно се надовезује, али најчешће се започиње и завршава активностима полицијских органа. У овом делу рада у одређеном смислу, наглашава се улога и значај безбедносних органа у поступку ангажовања и заштите сведока који су изложени најсложенијим облицима угрожавања.

Осми део истраживања под насловом „Резултати емпириског истраживања у односу на предмет истраживања“, садржи резултате истраживања који су реализовани уз примену научних метода, пре свега статистичког метода и интервјуа. У овом делу рада провериће се теоријски ставови, односно дефинисане хипотезе и циљеви истраживања, из претходних делова рада. Дакле, крајни циљ овог дела је објективно сагледавање предмета истраживања, односно извођење научних закључака, који се тичу посебне заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка.

У завршном делу, дисертација садржи закључна разматрања, верификовање резултата истраживања, као и каталог предлога (*de lege ferenda*).

Предложено истраживање у докторској дисертацији кандидат базира на следећим хипотезама:

Основна хипотеза

Потреба спречавања, откривања и доказивања, организованог криминалитета и других тешких кривичних дела, односно потреба прибављања законитог и корисног исказа сведока, те заштита жртава и сведока тешких кривичних дела, непосредно је утицала на правно дефинисање посебне заштите сведока на међународном и националном нивоу, односно на дефинисање законодавног оквира којим се пружају посебни облици заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Међутим без обзира на наведено сведоци су у пракси и даље изложени различитим облицима претњи и непосредног угрожавања, што је последица, неодговарајућег законског оквира, сложености поступка, недостатка стручних и професионалних компетенција надлежних лица за спровођење тих мера, недостатка финансијских средстава, политичког утицаја на рад правосудних органа, што уз друге проблеме, утиче на неадекватну примену посебних мера заштите, али и на одступање од неких основних кривичноправних начела у њиховој примени.

Посебне хипотезе

1. На потребу заштиту сведока, односно исказа сведока, утицала је кривичноправна пракса, појава организованог транснационалног криминалитета, потреба спречавања кривичних дела тероризма и ратних злочина, других тешких кривичних дела, као и потреба заштите жртава кривичних дела.

2. Исказ сведока под заштитом, има велики процесни значај у поступку доказивања, тешких кривичних дела, међутим у науци и пракси постоје бројни проблеми који се појављују у процесу примене посебних облика заштите сведока и његовог исказа.
3. Сведоцима се пружају различити облици и мере посебне заштите, у кривичном и ван кривичног поступка, које непосредно зависе од категорије и степена угрожености сведока.
4. Сведоци и чланови њихових породица често су изложени претњама, узнемирању, увредама, физичким нападима па чак и убиствима, што указује да постојеће мере заштите нису довољно ефикасне.
5. Погрешне процене, неодговоран и немаран однос правосудних органа и других органа, у поступку примене мера заштите сведока или ангажовања заштићених сведока, као и неадекватна кривичноправна заштита, непосредно утичу на угрожавање безбедности и откривање идентитета сведока под заштитом, који су из објективних разлога у знатно неповољнијем положају у односу на остале процесне субјекте и учеснике кривичног поступка.
6. Финансијски разлози, недостатак стручних и професионалних компетенција лица запослених у правосудним и другим институцијама, сложеност поступка, и политички утицај на рад правосудних институција, непосредно утичу на злоупотребу или избегавање примене мера посебне заштите сведока у пракси.
7. У поступку прикупљања, извођења и оцене исказа сведока под заштитом, долази до повреде неких основних начела кривичног поступка и права осумњичених, односно оптужених, али и до откивања идентитета заштићених сведока.

У циљу опсежне анализе постављеног предмета истраживања неопходно је користити широку лепезу научних метода. Изучавање кривично процесних и криминалистичких аспеката заштите сведока, је сложен процес, па ће приликом реализације постављеног научног циља, предложеног рада бити употребљени адекватни научни методи ради упознавања и проучавања постојећих теоријских и практичних сазнања.

Историјски метод, који посматра појаве у њиховом кретању, ће бити у функцији хронолошког описивања улоге и положаја сведока, односно појаве посебних облика заштите сведока кроз историју у различitim правним системима. Овај метод ће бити примењен и приликом излагања о кривичноправном положају сведока под заштитом, ради разумевања потребе за њиховим посебним статусом у кривичном праву. Такође, овај метод ће бити од великог значаја приликом анализе међународних правних извора који су утицали на појаву и развој посебних облика заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Дакле, предметним методом ће се доћи до научних сазнања везаних за настанак, развој и савремену примену института заштићеног сведока или мера заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка.

Социолошким методом истражиће се друштвена страна посебних облика заштите сведока или мера заштите сведока, односно друштвени значај заштићених сведока у поступку сузбијања негативних друштвених појава у конкретном случају криминалитета, као и позитивне и негативне реакције друштва у односу на лица која се појављују у улози сведока под заштитом или заштићених сведока. Дакле, наведени метод ће бити коришћен за разумевање положаја, потребе, разлога и друштвене оправданости института заштићеног сведока у кривичном и ван кривичног поступка, са једне стране, и потребу заштите лица која се појављују као заштићени сведоци, са друге стране.

Користиће се и *догматски метод*. Полазећи од чињенице да је потреба заштите сведока на међународном, али и на домаћем нивоу, регулисана бројним међународним, односно домаћим правним актима, применом нормативно-догматског метода ће се анализирати све релевантне норме које се односе на заштиту сведока. Овај метод ће бити најзначајнији приликом анализе материјалноправних и процесноправних одредаба различитих међународних и домаћих правних аката који се односе на кривично-процесне, кривично-материјалне, криминалистичке и остale аспекте заштите сведока, у односу на различите облике заштите и у односу на различите категорије сведока којима се пружа заштита.

Анализа садржаја ће бити коришћена приликом истраживања одлука домаћих и страних кривичних судова, као и теоријских ставова домаћих и страних аутора који се односе на кривично-процесне, кривично-материјалне и криминалистичке аспекте заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка, са циљем рашчлањивања и издвајања релевантних научних података и чињеница, а затим њиховог груписања у одговарајуће целине, како би се утврдило колико су функционални позитивноправни и теоријски модели који се примењују у пракси. Овај научни метод је од посебног значаја у погледу излагања о разлозима који говоре против и разлозима који говоре у прилог примене мера заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Дакле, метод анализе садржаја, користиће се за проучавање литературе, судске праксе, међународних конвенција, позитивноправне законске регулативе и других правних извора који се баве проблемом заштите сведока. Прикупљени подаци ће омогућити знања потребна да се предмет истраживања опише и класификује. Анализа садржаја подразумева и коришћење основних логичких метода, као што су методе *индукције* и *дедукције*.

Компаративни метод ће се применити ради упоредног сагледавања проблема посебне заштите сведока, односно позитивноправне регулативе земаља бивше Југославије, других држава у свету, као и међународних правних аката који се баве овим проблемом. Овај метод ће бити коришћен и приликом излагања везаних за процедуралне оквире и конкретне мере које се односе на посебну заштиту сведока.

Статистички метод, односно *дескриптивна статистика* биће примењена приликом прикупљања, представљања, анализирања, обраде и интерпретације квантитативних параметара који се односе на кривично-процесне, кривично-материјалне и

криминалистичке аспекте заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Извори статистичких података тежишно ће бити:

- Статистички подаци Државне агенције за истраге и заштиту БиХ, односно Одељења за заштиту сведока,
- Статистички подаци Високог судског и тужилачког већа БиХ,
- Статистички подаци Одељења за заштиту сведока Суда Босне и Херцеговине.

На основу ових података дошло би се до квантитативних аспекта који се тичу посебне заштите сведока у погледу броја, структуре и врсте постојећих мера које се примењују у поступку заштите, броја и врсте кривичних дела у односу на која се примењују мере заштите, односно поступака у којима се примењују мере посебне заштите сведока. По потреби ће се примењивати и друге статистичке технике у зависности од природе и квантитета прибављених података, а у циљу провере хипотеза и теоријских ставова који ће бити обрађени.

Интервју као метод ће бити коришћен за добијање вредносних судова, ставова и мишљења, везаних за предмет истраживања. У овом раду биће спроведена четири интервјуја у односу на различите субјекте који се појављују у поступку примене мера заштите сведока.

Први интервју ће се обавити са судијама, тужиоцима и адвокатима. Циљ интервјуја је прикупљање научних података, који се односе на правне и практичне аспекте посебне заштите сведока, ефикасност и економичност примене, применљивост, компетентност правосудних органа и осталих учесника поступка и сл. Дакле, у овом интервјују ће се проверити део хипотетичког оквира који се односи на правосудне органе и адвокате, односно њихову улогу у поступку примене мера заштите, иницирање поступка примене, доношење одлука, учесталост примене, практичне проблеме и сл.

Други интервју ће се обавити са полицијским службеницима, који предузимају непосредне мере заштите сведока кроз програм заштите сведока, или остварују контакте са потенцијалним заштићеним сведоцима у фази оперативне делатности. Циљ овог интервјуја је да се сагледају облици и начини заштите сведока у пракси, од фазе оперативне делатности, преко различитих фаза кривичног поступка, до мера заштите које се примењују након окончања кривичног поступка, како би се идентификовали одређени проблеми у поступку примене овог института и дали одређени, стручни предлози за решавање истих.

Трећи интервју ће се обавити са сведоцима у односу на које су непосредно примењене мере посебне заштите, односно лицима која су била непосредни актери примене мера заштите. Циљ интервјуја је прикупљање научних података који се односе на ефикасност или неефикасност постојећих мера заштите сведока, односно проблеме у процесу ангажовања, врсте и облике примењених мера заштите, конкретне облике угрожавања сведока и чланова њихових породица, однос правосудних и других органа у поступку примене мера заштите сведока, предлога мера за унапређење положаја сведока под заштитом и др. Дакле, циљ је да се поменутим интервјујом дође до научних сазнања

која су предмет истраживања, односно да се у одређеној мери провере дефинисане хипотезе.

Четврти интервју ће се обавити са правоснажно осуђеним или ослобођеним лицима, који су осуђени или ослобођени у поступцима у којима су коришћене мере посебне заштите сведока. Предметним интервјуом, заштита сведока би се сагледала из угла осуђених лица, са циљем добијања научних података који указују на евентуално кршење права осуђених током вођења поступка, конкретних мера које су примењене и сл. Поред тога једно од кључних научних сазнања у овом интервјуу, биће провера ефикасности конкретних мера заштите сведока, односно чињеница које се тичу откривања идентитета заштићених сведока. Дакле, интервјуом би се дошло до научних сазнања којим би се додатно прецизирао и разрадио предмет истраживања.

На крају, користиће се *аксиолошки метод* за оцену постојећих нормативних решења која се односе на положај сведока под заштитом у кривичном и ван кривичног поступка, у циљу њиховог вредновања и давања предлога *de lege ferenda*.

У истраживању ће се према указаној потреби користити и посебне научне методе као што су: анализа, синтеза, индукција, дедукција, упоредно правни метод, апстракција и генерализација.

У истраживању ће се користити постојећа научна и стручна литература из области кривичног права, кривично-процесног права, криминалистике; научни и стручни радови који се односе на посебне облике заштите сведока; међународне конвенције и препоруке; статистички подаци (годишњи и периодични извештаји, статистички извештаји и други доступни статистички подаци); нормативни акти (домаћи, као и страни законски и подзаконски акти); часописи; интернет извори; судски списи конкретних предмета у којима је примењен неки од облика посебне заштите сведока; новостворени подаци добијени током спроведеног истраживања (судови испитаника добијени путем интервјуа, резултати добијени применом осталих метода истраживања и сл.).

Сви извори података биће примењени комплементарно, чиме се могу искористити предности и умањити недостаци сваког појединачног приступа. Искуствена евиденција за ово истраживање створена је из постојећих доступних извора података. Такође, за ово истраживање биће коришћени подаци из новостворених, за ово истраживање посебно креираних извора.

Подаци прикупљени научним методама биће комбиновани са теоријским научним сазнањима и чиниће искруствену грађу, која ће се користити у поступку закључивања и верификације хипотеза.

Основни скуп (квантификовану слику) чинили би: судије, тужиоци, адвокати, полицијски службеници, сведоци под неким од облика заштите, као и осуђена или ослобођена лица.

Узорак ће бити дефинисан искључиво на основу квантификоване слике основног скупа, а при његовом избору водиће се рачуна о пропорционалној стратумској заступљености, избегавању истраживачке пристрасности при избору испитаника са којима

ће се обавити интервју чиме ће се тежити повећању валидности истраживања избором компететних испитаника.

Подаци ће се обрадити примарном и секундарном обрадом. У првом делу примарне обраде, као основна метода обраде расположивих података усваја се дескриптивна анализа, са претходним груписањем и табеларним и графичким приказивањем података. У другом делу примарне обраде извршиће се процена дескриптивних параметара основног скупа на основу дескриптивних параметара разматраних узорака. У трећем делу примарне обраде података прикупљених на основу статистичких података, интервјуа и осталих метода, обрадиће се подаци релевантни за сваки посматрани узорак и њему одговарајући основни скуп. Секундарна обрада расположивих података обухватиће: повезивање разних узорачких података у јединствену целину (јединствену табелу), тестирање и валидацију постављених истраживачких хипотеза и дефинисање општих закључака у вези са предметом истраживања.

Бројчани резултати истраживања биће приказани табеларно и графички.

Тумачење и објашњење резултата истраживања ће се извести на основу свих добијених података, кроз примену научних метода, где ће сваки табеларни или графички приказ бити описан, на основу чега ће се добити потпуна и јасна слика тренутног стања и на основу резултате истраживања, јасно видети став испитаника, а који ће дати одговор на пресудно питање у вези са предметом истраживања.

3. Мера у којој образложење предмета, метода и циља уверљиво упућују да је предложена тема од значаја за развој науке

Кандидат врло детаљно образлаже предмет истраживања и оквирну структуру рада, и указује на сва проблемска питања која се јављају у вези са предметом истраживања, уз анализу теоријских ставова и практичних искустава. Јасно дефинише циљеве и хипотезе истраживања и одређује одговарајуће методе и изворе података које ће користити приликом свог научно-истраживачког рада. Наведена литература је довољно екstenзивна и обухвата релевантне научне радове. Све ово указује да је у питању адекватан научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације.

Очекивани научни допринос предложеног истраживања огледа се у чињеници да ће овим радом научно бити обраћен концепт који је веома популаран у другим земљама и који је дао значајне резултате на пољу супротстављања криминалитету, а који, на нашим просторима, још увек није привукао научну пажњу коју заслужује.

Предмет предложене докторске дисертације опредељује насловљена тема: «Кривично-процесни и криминалистички аспекти заштите сведока». Из самог наслова јасно се уочава да се дисертацијом жели истражити стање у области заштите сведока, односно сагледати процесноправни, криминалистички, ванпроцесни, материјалноправни и остали облици заштите сведока у односу на различите категорије сведока и облике криминалитета.

Указано је на бројне практичне проблеме који се појављују у вези са предметом истраживања, на основу чега су постављени и јасни циљеви истраживања. На основу формулисаних циљева, дефинисане су хипотезе, које су јасне, проверљиве и адекватне предмету истраживања. У поступку проверавања постављених хипотеза, а ради реализације формулисаних циљева истраживања, кандидат ће користити адекватне научне методе и релевантне изворе података, као и доступне радове и литературу домаћих и страних аутора.

Кандидат као један од основних циљева истраживање дефинише добијање валидних и научно верификованих резултата истраживања, путем теоријских и емпиријских метода, са циљем унапређења положаја заштићених сведока у кривичном и ван кривичног поступка, као и унапређење ефикасности кривичног поступка у целини. То би омогућило давање конкретних предлога који би се могли применити у раду правосудних и других државних органа у погледу заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка *and de lege ferenda*.

Комисија сматра да резултати истраживања могу представљати ваљан основ надлежним субјектима за предузимање мера из њихове надлежности, с циљем редефинисања политичких, правних и практичних полазишта у организовању и деловању на нове појавне облике криминалитета и прилагођавање савременим трендовима у области заштите сведока.

Кандидат друштвену оправданост истраживања дефинише као сагледавање тренутног стања у области заштите сведока, са циљем повећања нивоа сазнања о истраживаној појави, ради побољшања положаја сведока у односу на које се примењују мере заштите, односно ефикасности правосудног система у целини.

Чланови Комисије очекују да ће се израдом ове докторске дисертације дефинисане хипотезе потврдити, односно да ће се на тај начин доћи до корисних научно верификованих сазнања за потпуније и свеобухватније сагледавање, као и разумевање проблема, односно предмета истраживања, што би требало дати импут ка унапређењу и побољшању положаја и заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка. Такође, сматрамо, да ће поменути резултати истраживања у одређеном обиму представљати основ за даља истраживања у односу на дефинисани проблем и предмет истраживања.

Може се закључити да је у питању један објективан, систематичан и доследан приступ предложеном предмету истраживања.

4. Образложење теме за израду докторске дисертације омогућава закључак да је у питању оригинална идеја или оригинални начин анализирања проблема

Важност теме ове дисертације је у томе што се до сад у научним радовима није на један свеобухватан начин анализирало питање кривично-процесних, криминалистичких и осталих аспеката заштите сведока. До сада је вршена само парцијална анализа одређених питања, али предметни радови се нису на свестран начин бавили овом проблематиком

нити су истраживали праксу кривичнопроцесних, криминалистичких и осталих аспеката заштите сведока. Анализа практичне примене различитих облика заштите сведока у кривичном и ван кривичног поступка, као и фактора који негативно утичу на ефикасност у поступку заштите сведока, до сада никада нису били предмет истраживања, што јасно указује на оригиналност истраживачке идеје.

5. Усклађеност дефиниције предмета истраживања, основних појмова, предложене хипотезе, извора података, метода анализе са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације

У обrazloženju predložene teme doktorske disertacije, kandidat na jasan i nedvosmislen начин дефинише предмет истраживања, односно указује на бројне теоријске и практичне проблеме који се појављују у вези са предметом истраживања, на основу чега су постављени и јасни циљеви истраживања. Приликом проверавања постављених хипотеза, а ради реализације формулисаних циљева истраживања, кандидат ће користити адекватне методе и изворе података, пре свега бројну литературу, односно радове домаћих и страних аутора, као и статистичке податке и интервјуе. Може се закључити да је у питању један објективан, систематичан и доследан приступ предложеном предмету истраживања.

6. Компетентност ментора

Предложени ментор доктор Вељко Турањанин, доцент Правног факултета у Крагујевцу, Универзитета у Крагујевцу, запослен је на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу од 2017. године у звању доцента. Наставу изводи у оквиру уже кривичноправне научне области на кривичној катедри Правног факултета у Крагујевцу носилац је предмета Кривично процесно право, на основним и докторским академским студијима.

Комисија издваја следеће одабране референце предложеног ментора, из у же научне области предложене докtorske disertacije, који су публиковани у последњих десет година и доказују компетентност ментора у складу са чланом 9. Правилника о пријави, изради и одбрани докtorske disertacije, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу:

1. TURANJANIN, Veljko, RADULOVIĆ, Darko. Coronavirus (COVID-19) and Possibilities for Criminal Law : Reaction in Europe: A Review. Iranian Journal of Public Health, ISSN 2251-6093. Onlajn izd., 2020, vol. 49, br. 1, str. 4-11. [COBISS.SR-ID 15111433] M23
2. DIMOVSKI, Darko T., TURANJANIN, Veljko, KOLAKOVIĆ-BOJOVIĆ, Milica, ČVOROVIĆ, Dragana. Attitudes toward Euthanasia of Students of Law and Medicine in

- Serbia. Iranian Journal of Public Health, ISSN 2251-6093. Onlajn izd., 2020, vol. 49, no. 2, str. 400-402. [COBISS.SR-ID 513580208] M23
3. TURANJANIN, Veljko, KOLAKOVIĆ-BOJOVIĆ, Milica, SOKOVIĆ, Snežana. The role of defence counsel in the Serbian Criminal Procedure Code: the norm and practice. *Analji Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici : časopis Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici*, ISSN 1986-5791, 2018, god. 11, br. 21, str. 41-58, tabele. [COBISS.SR-ID 517970364] Heinonline
  4. TURANJANIN, Veljko, TURANJANIN, Veljko, ĆOROVIĆ, Emir. Physician - assisted Suicide in Serbia. *Iranian journal of public health*, ISSN 2251-6085, 2018, vol. 47, no. 4, str. 538-545, tabele. [COBISS.SR-ID 513260981] M23
  5. БАНОВИЋ, Божидар, ТУРАЊАНИН, Вељко, ĆОРОВИЋ, Емир. Право на еутаназију у правном поретку Републике Србије. Српска политичка мисао, ISSN 0354-5989., 2018, св. 60, бр. 2, str. 273-287. doi: 10.22182/spm.6022018.6. [COBISS.SR-ID 513429168] M24
  6. SOKOVIĆ, Snežana, TURANJANIN, Veljko, ĆVOROVIĆ, Dragana S. Cooperation between police and public prosecutor : law and practice in Serbia. *Zbornik radova*, ISSN 0550-2179, 2017, god. 51, br. 2, str. 337-352, doi: 10.5937/zrpfns51-15322. [COBISS.SR-ID 513377456] Heinonline
  7. TURANJANIN, Veljko, SOKOVIĆ, Snežana. Migrants in detention: the approach of the European Court of Human Rights, 2019, vol. XLIII, br. 4, str. 957-980., doi: 10.220190/TEME191007057T. [COBISS.SR-ID 513578160] M24
  8. BANOVIĆ, Božidar, TURANJANIN, Veljko. Euthanasia: Murder or Not: A Comparative Approach. *Iranian Journal of Public Health*, ISSN 2251-6093. 2014, vol. 43, no. 10. [COBISS.SR-ID 513041840] M23
  9. BANOVIĆ, Božidar, TURANJANIN, Veljko, MILORADOVIĆ, Andela. An Ethical Review of Euthanasia and Physician-assisted Suicide. *Iranian Journal of Public Health*, ISSN 2251-6093. Onlajn izd., 2017, vol. 46, no. 2, str. 173-179, tabele. [COBISS.SR-ID 513289392] M23
  10. TURANJANIN, Veljko, KOLAKOVIĆ-BOJOVIĆ, Milica. Autonomy of Public Prosecution Service - The Impact of the "Checks and Balances" Principle and International Standards. *Journal of Eastern European Criminal Law*, ISSN 2360-4964, 2018, no. 2, str. 26-41. [COBISS.SR-ID 513396400] Heinonline
  11. MIJALKOVIĆ, Saša, ĆVOROVIĆ, Dragana, TURANJANIN, Veljko. Police deprivation of liberty in the criminal procedural legislation of the Republic of Serbia and the right to liberty and security of a person. У: МЕШКО, Гојазд (ур.). *Criminal justice and security in Central and Eastern Europe : from common sense to evidence-based policy-making : conference proceedings*. 1st ed. Maribor: University of Maribor Press. 2018, str. 616-629, graf. prikazi. u, doi: 10.18690/978-961-286-174-2.49. [COBISS.SR-ID 513428912] M14
  12. ТУРАЊАНИН, Вељко, ЧВОРОВИЋ, Драгана. Структура судских већа у кривичним судовима. Анали Правног факултета у Београду: тромесечни часопис за правне и друштвене науке, ISSN 0003-2565. [Српско изд.], 2018, год. 66, бр. 2, стр. 187-219. [COBISS.SR-ID 215787788] M24

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након увида у предложену пријаву теме докторске дисертације и на основу чињеница и ставова изнетих у претходним тачкама Извештаја, Комисија за оцену научне заснованости теме и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације, доноси следеће:

ЗАКЉУЧКЕ

1. Кандидат mr Синиша Пантић испуњава све услове за пријаву теме докторске дисертације прописане Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Крагујевцу, Статутом Правног факултета у Крагујевцу, Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта и Правилника о докторским студијама Универзитета у Крагујевцу, будући да је испунио све обавезе предвиђене студијским програмом докторских академских студија и да је објавио потребан број радова из научне области из које пријављује тему докторске дисертације.
2. Тема предложене докторске дисертације припада ужој научној области изабраног студијског програма и научној области за коју је Правни факултет Универзитета у Крагујевцу матичан, те представља научно релевантну и оправдану област истраживања.
3. Предложена теме докторске дисертације је добро формулисана и образложена, од значаја је за развој науке и представља оригиналну идеју, те је подобна за обимнију научну обраду у форми докторске дисертације.
4. Предложени ментор, др Вељко Турањанин, доцент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, биран је за ужу кривичноправну научну област, којој припада предложена тема докторске дисертације, испуњава услове да буде ментор за израду докторске дисертације у складу са стандардом 9 за акредитацију студијског програма докторских академских студија на високошколским установама, и не води више од пет доктората истовремено.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и ментора за израду докторске дисертације, Наставно-научном већу, Правног факултета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, упућује:

ПРЕДЛОГ

Да донесе одлуку којом се кандидату мр Синиши Пантићу, одобрава израда докторске дисертације под називом: „**Криминалистички и кривичноправни аспекти заштите сведока**“.

Комисија прихвата предлог кандидата и за ментора предлаже др Вељка Турањанина, доцента Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну кривичноправну област.

Крагујевац, 25.11.2020. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

проф. др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област, председник комисије

проф. др Емир Ђоровић ванредни професор Државног Универзитета у Новом Пазару, Департман за правне науке, ужа кривичноправна научна област

доц. др Вељко Турањанин доцент Правног факултета у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област